

KONVENCIJA DĖL VAIKŲ APSAUGOS IR BENDRADARBIAVIMO TARPTAUTINIO ĮVAIKINIMO SRITYJE

HAGOS KONFERENCIJA DĖL TARPTAUTINĖS PRIVATINĖS TEISĖS

SEPTYNIOLIKTOSIOS SESIJOS BAIGIAMASIS AKTAS

Haga, 1993 m. gegužės 29 d.

Šią Konvenciją pasirašė valstybių-dalyvių vyriausybių delegatai iš Argentinos, Australijos, Austrijos, Belgijos, Kanados, Čilės, Kinijos, Kipro, Čekijos Respublikos, Danijos, Egipto, Suomijos, Prancūzijos, Vokietijos, Graikijos, Vengrijos, Airijos, Izraelio, Italijos, Japonijos, Liuksemburgo, Meksikos, Nyderlandų, Norvegijos, Lenkijos, Portugalijos, Rumunijos, Slovėnijos, Ispanijos, Švedijos, Šveicarijos, Turkijos, Didžiosios Britanijos Jungtinės Karalystės ir Šiaurės Airijos, Jungtinių Amerikos Valstijų, Urugvajaus ir Venesuelos, taip pat pakviestų dalyvauti vyriausybių delegatai iš Albanijos, Baltarusijos, Benino, Brazilijos, Bulgarijos, Burkina Faso, Kolumbijos, Kosta Rikos, El Salvadoro, Haičio, Šventojo Sosto, Hondūro, Indijos, Indonezijos, Kenijos, Korėjos Respublikos, Libano, Madagaskaro, Mauricijaus, Nepalo, Panamos, Peru, Filipinų, Rusijos Federacijos, Senegalo, Šri Lankos, Tailando ir Vietnamo, kurie Nyderlandų vyriausybės kvietimu 1993 metų gegužės 10 dieną buvo susirinkę Hagoje į 17-ąją Hagos konferenciją “Dėl tarptautinės privatinės teisės”.

Po svarstymų, išdėstytų posėdžių protokoluose, nutarė pateikti savo vyriausybėms šį Konvencijos projektą:

KONVENCIJA DĖL VAIKŲ APSAUGOS IR BENDRADARBIAVIMO TARPTAUTINIO ĮVAIKINIMO SRITYJE

Valstybės, šios Konvencijos signatarės,

- pripažindamos, kad harmoningam vaiko asmenybės vystymuisi yra būtina sąlyga - augti šeimos aplinkoje, laimės, meilės, abipusio supratimo atmosferoje;
- primindamos, kad kiekvienos valstybės pareiga yra pirmiausia užtikrinti vaikui tos šalies globą šeimoje, iš kurios yra vaikas kilęs;
- pripažindamos, kad tarptautinio įvaikinimo pranašumas yra tuomet, kai vaiko negalima perduoti globai ar įvaikinti šeimai toje šalyje, iš kurios vaikas kilęs, šeima randama kitoje valstybėje;
- įsitikinusias, kad būtina užtikrinti, jog tarptautinis įvaikinimas vykdomas atsižvelgiant į vaiko interesus ir pagrindines teises, taip pat užkertamas kelias vaikams pagrobti, perduoti ar verstis jų kontrabanda;
- tuo tikslu siekdamas nustatyti bendras sąlygas, sutinkamai su tarptautiniuose dokumentuose išdėstytais principais, ypač 1989 m. lapkričio 20 d. Jungtinių Tautų Organizacijos “Vaiko teisių konvencijoje” bei Jungtinių Tautų Organizacijos Deklaracijoje “Dėl socialinių ir teisinių principų, susijusių su vaikų apsauga ir gerove”, pabėžiant klausimus tiek dėl nacionalinės vaikų globos ir įvaikinimo, tiek dėl tarptautinio įvaikinimo (Bendrosios Asamblėjos Rezoliucija 41/85, 1986 m. gruodžio 3 d.),

s u s i t a r ė dėl šių nuostatų:

I SKYRIUS. KONVENCIJOS APIMTIS

1 straipsnis

Konvencijos tikslai:

- a) nustatyti garantijas, užtikrinančias, kad tarptautinis įvaikinimas būtų vykdomas atsižvelgiant į vaiko interesus ir pagrindines teises, kaip tai pripažįsta tarptautinė teisė,
- b) nustatyti Konvenciją pasirašusių valstybių (toliau vadinama valstybių-dalyvių) bendradarbiavimo sistemą, užtikrinančią, kad būtų laikomasi reikalavimų, tokiu būdu užkertant kelią vaikams pagrobti, perduoti ar verstis kontrabanda,
- c) garantuoti, kad valstybės-dalyvės pripažintų tarptautinį įvaikinimą, organizuodamos jį pagal Konvencijos reikalavimus.

2 straipsnis

1. Ši Konvencija bus taikoma, kai vaikas, nuolat gyvenantis vienoje iš valstybių-dalyvių (valstybėje - gimtinėje), buvo, yra ar bus perkeltas į kitą valstybę-dalyvę (priimančiąją valstybę) tuo atveju, kai jis (ji) valstybėje-gimtinėje įvaikintas sutuoktinių ar asmenų (asmens), nuolat gyvenančių (-io) priimančioje valstybėje, arba kai jis (ji) perkeltas tarptautinio įvaikinimo tikslais į priimančiąją valstybę ar valstybę-gimtinę.

2. Konvencija taikoma tarptautinio įvaikinimo srityje tada, kai sukuriama santykiai tarp tėvų ir vaiko ilgam laikui.

3 straipsnis

Konvencija netenka galios, jei, vaikui sulaukus aštuoniolikos metų, nebuvo gauti sutikimai, išdėstyti 17 straipsnio a) pastraipoje.

II SKYRIUS. TARPTAUTINIO ĮVAIKINIMO REIKALAVIMAI

4 straipsnis

Įvaikinimo reikalavimų bus laikomasi pagal Konvenciją tik tuomet, jei valstybės - gimtinės kompetentingos institucijos:

- a) nustatė, kad vaiką galima įvaikinti,
- b) deramai išnagrinėjusios klausimus, ar galima vaiką įkurdinti valstybėje gimtinėje, nusprendė, kad tarptautinis įvaikinimas labiausiai atitinka vaiko interesus,
- c) užtikrino, kad:
  - (1) asmenys, valstybinės ir kitos institucijos, kurių sutikimas būtinas, pradėdami įvaikinimo procedūrą, turėjo galimybę, jei buvo poreikis, gauti teisininkų konsultacijas ir buvo informuoti apie tokio sutikimo pasekmes, ypač dėl to, ar nutrūks, ar ne juridiniai vaiko ir šeimos, iš kurios jis kilęs, santykiai;
  - (2) minėti asmenys, institucijos pateikė sąmoningą raštišką sutikimą, kaip to reikalaujama pagal teisinę formą;
  - (3) sutikimai nebuvo išgauti prievartos būdu ar siekiant gauti neteisėtą finansinę naudą bei tada, jei jie nebuvo atsiimti, ir
  - (4) motinos sutikimas, jei jis yra reikalingas, buvo pateiktas tik po vaiko gimimo, ir
- d) užtikrino, atsižvelgiant į vaiko brandumą ir amžių, kad:
  - (1) vaikas turėtų galimybę gauti teisininko konsultaciją ir būtų tinkamai informuotas dėl įvaikinimo ir dėl savo sutikimo būti įvaikintam (kai toks sutikimas yra reikalingas) galinčių atsirasti pasekmių;
  - (2) būtų atsižvelgta į vaiko norą ir nuomonę;
  - (3) būtų gautas raštiškas sąmoningas vaiko sutikimas būti įvaikintam (kuomet toks sutikimas yra reikalingas), kaip to reikalaujama pagal teisinę formą, ir
  - (4) toks sutikimas nebūtų išgautas prievartos būdu ar siekiant gauti neteisėtą finansinę naudą.

5 straipsnis

Galima bus teigti, kad tarptautinis įvaikinimas atitinka Konvencijos reikalavimus, jei priimančios valstybės kompetentingos institucijos:

- a) nustatė, kad būsimieji tėviai yra tinkamai pasirengę vaiką auklėti,
- b) pasirūpino, kad būsimiesiems tėviams, jei yra poreikis, bus suteikta teisinė konsultacija, ir
- c) nusprendė, kad vaikui yra ar bus išduotas oficialus leidimas įvažiuoti į tą šalį ir pastoviai joje gyventi.

III SKYRIUS. CENTRINĖS VALDŽIOS BEI AKREDITUOTOS INSTITUCIJOS

6 straipsnis

1. Valstybė-dalyvė turi paskirti centrinę valdžios instituciją, kuri atliktų pareigas, kurios numatytos pagal Konvenciją tokio pobūdžio institucijoms.

2. Valstybės federacijos, valstybės, turinčios daugiau nei vieną teisinę sistemą, arba valstybės, turinčios autonominių teritorinių vienetų, turi galimybę paskirti daugiau nei vieną centrinę valdžios instituciją, nustatydamos konkrečią teritorinę ar asmeninę jų funkcijų apimtį. Valstybės, paskyrusios daugiau nei vieną centrinę valdžios instituciją, turi paskirti vieną iš jų, kuriai būtų perduodama visa informacija, o iš jos informacija paskirstoma atitinkamoms šios centrinės valdžios institucijoms.

7 straipsnis

1. Centrinės valdžios institucijos turi bendradarbiauti ir skatinti kitas valstybės kompetentingas institucijas bendradarbiauti, siekdamas stiprinti vaikų apsaugą ir įgyvendinti kitus Konvencijos uždavinius.

2. Centrinės valdžios institucijos turi imtis visų reikiamų priemonių, siekdamos:

- a) suteikti informaciją apie valstybėje galiojančius įstatymus, tvarką, reglamentuojančius įvaikinimą, pavyzdžiui, statistiką ar standartines formas,
- b) nuolat keistis informacija dėl Konvencijos uždavinių vykdymo ir pagal galimybes šalinti jų įgyvendinimo kliūtis.

8 straipsnis

Centrinės valdžios institucijos tiesiogiai ar per kitas valstybines institucijas turi imtis visų priemonių, siekdamos užkirsti kelią gauti neteisėtą finansinę naudą ir nutraukti bet kokią Konvencijos tikslų neatitinkančią veiklą.

9 straipsnis

Centrinės valdžios institucijos tiesiogiai ar per vyriausybes ar kitas institucijas, nustatyta tvarka akredituotas jų valstybėje, turi imtis reikiamų priemonių, siekdamos:

- a) kaupti, saugoti ir keistis informacija apie vaiką ir būsimuosius tėvius, kiek tai reikalinga įvaikinant,
- b) sekti, palengvinti ir sudaryti sąlygas, kad greičiau būtų galima gauti leidimą, suteikiantį teisę įvaikinti,

- c) skatinti savo valstybėse teisinių ar kitokių konsultacijų plėtrą iki ir po įvaikinimo,
- d) keistis tarpusavyje informacija ir patirtimi tarptautinio įvaikinimo srityje,
- e) atsakyti į kitų centrinių valdžios institucijų ar vyriausybinių organizacijų pagrįstus prašymus dėl konkrečių įvaikinimo atvejų, kaip tai numato jų valstybės įstatymai.

10 straipsnis

Akreditavimas suteikiamas ir pratęsiamas tik institucijoms, kurios įrodo savo gebėjimus tinkamai vykdyti joms patikėtus uždavinius.

11 straipsnis

Akredituota institucija privalo:

- a) plėtoti veiklą, nesiekdama pelno, laikydama sąlygų ir įpareigojimų, kuriuos gali nustatyti tik kompetentinga valstybės akreditavimo institucija,
- b) įdarbinti tik kvalifikuotus vadovus ir darbuotojus, atsižvelgdama į jų etines nuostatas, išsilavinimą, darbo patirtį tarptautinio įvaikinimo srityje, ir
- c) paklusti tos šalies kompetentingai institucijai, kuri kontroliuoja klausimus, kurie susiję su personalo sudėtimi, veikla ir finansine padėtimi.

12 straipsnis

Institucija, akredituota vienos valstybės-dalyvės, gali veikti kitoje valstybėje-dalyvėje, jei tik kompetentingos abiejų valstybių institucijos suteikė jai tokius įgaliojimus.

13 straipsnis

Kiekviena valstybė-dalyvė turi pranešti Hagos konferencijos "Dėl tarptautinės privatinės teisės" Nuolatiniam biurui apie centrinės valdžios institucijų paskyrimą ir, jei yra poreikis, apie jų funkcijų apimtį, taip pat akredituotųjų institucijų pavadinimus ir adresus.

IV SKYRIUS. TARPTAUTINIO ĮVAIKINIMO PROCEDŪRŲ REIKALAVIMAI

14 straipsnis

Asmenys, nuolat gyvenantys valstybėje-dalyvėje, pageidaujantys įvaikinti vaiką, nuolat gyvenantį kitoje valstybėje-dalyvėje, turi kreiptis į centrinės valdžios instituciją pagal savo gyvenamąją vietą.

15 straipsnis

1. Priimančiosios valstybės centrinei valdžios institucijai įsitikinusi, kad pareiškėjai yra tinkamai pasirengę vaiką įvaikinti, turi paruošti informacinio pobūdžio raštą, pagal kurį būtų suteikiamos žinios apie pareiškėjų tapatybę, kilmę, sugebėjimą auklėti vaiką, šeimos istoriją, vaiko ligų istoriją, socialinę aplinką, įvaikinimo priežastis, vaikų, kuriuos jie pasirengę globoti, charakteristikas.

2. Raštas pateikiamas šalies, iš kurios vaikas kilęs, centrinės valdžios institucijai.

16 straipsnis

1. Kada šalies, iš kurios vaikas kilęs, centrinė valdžios institucija įsitikinusi, kad jį galima įvaikinti, ji turi:

- a) paruošti informacinio pobūdžio raštą apie vaiko tapatybę, galimybę jį įvaikinti, kilmę, socialinę aplinką, šeimos istoriją, ligų istoriją, apimančią ir vaiko šeimos ligų istoriją, taip pat nurodyti, kuriuos nors ypatingus vaiko poreikius,
- b) deramai atsižvelgti, koks vaiko išauklėjimas ir jo (jos) etninė, religinė ir kultūrinė priklausomybė,
- c) užtikrinti, kad sutikimai būtų gauti remiantis 4 straipsnio nuostatomis, ir
- d) vadovaujantis pateikta informacija apie vaiką bei būsimuosius tėvius, nustatyti, ar numatomas įvaikinimas atitinka vaiko interesus.

2. Šalies, iš kurios kilęs vaikas, centrinės valdžios institucija turi perduoti priimančiosios šalies centrinės valdžios institucijai informaciją apie vaiką, įrodymus, patvirtinančius, kad gauti visi sutikimai, ir priežastis, nulėmusias vaiko įkurdinimo vietą, neatskleidžiant vaiko tėvų tapatybės, jei šalyje, iš kurios vaikas kilęs, tai numatyta įstatymų.

17 straipsnis

Visi valstybės, iš kurios vaikas kilęs, nutarimai dėl galimybės patikėti vaiką būsimiems tėviams priimami tuomet, kai:

- a) tos šalies centrinės valdžios institucija užtikrina, kad bus gautas būsimųjų tėvių sutikimas,
- b) priimančiosios šalies centrinės valdžios institucija pritaria tokiam sprendimui, jei tai numato tos šalies įstatymai ar reikalauja šalies, iš kurios vaikas kilęs, centrinės valdžios institucija,
- c) abiejų šalių centrinės valdžios institucijos susitaria dėl tolimesnės įvaikinimo eigos, ir
- d) nustatoma, kad pagal 5 straipsnį būsimieji tėviai yra tinkamai pasirengę vaiką auklėti ir kad vaikui yra ar bus suteiktas leidimas įvažiuoti į priimančiąją valstybę ir nuolat ten gyventi.

18 straipsnis

Abiejų šalių centrinės valdžios institucijos turi imtis reikiamų priemonių, siekdamos gauti leidimą vaikui išvykti iš šalies gimtinės ir įvažiuoti bei nuolat gyventi priimančiojoje šalyje.

19 straipsnis

1. Vaiką galima perkelti į priimančiąją šalį tuomet, kai yra įvykdyti 17 straipsnio reikalavimai.
2. Abiejų šalių centrinės valdžios institucijos turi garantuoti, kad vaikas būtų saugiai perkeliamas, ir, jei būtų galima, dalyvaujant tėvams ar būsiesiems tėvams.
3. Vaiko neperkėlus, visi informacinio pobūdžio raštai, nurodyti 15 ir 16 straipsniuose, privalo būti gražinti juos pateikusioms institucijoms.

20 straipsnis

Centrinės valdžios institucijos turi nuolat keistis informacija apie įvaikinimo eigą ir priemones, siekdamos jį užbaigti, taip pat dėl įkurdinimo, jei buvo numatytas bandomasis laikotarpis.

21 straipsnis

1. Tais atvejais, kai priimančiosios šalies centrinės valdžios institucijos pagrįstai mano, kad po perkėlimo vaiko gyvenimas būsimų tėvių šeimoje neatitinka vaiko interesų, jos turi imtis priemonių, siekdamos apsaugoti vaiką:
  - a) priversti būsimus tėvius atiduoti vaiką ir rasti jam laikiną globą,
  - b) susitarti dėl aplinkybių su šalies, iš kurios vaikas kilęs, centrinės valdžios institucija ir nedelsiant įkurdinti vaiką naujoje vietoje arba, jei tai neįmanoma, susitarti dėl alternatyvios ilgalaikės globos; šiuo atveju negalima vaiko įvaikinti be šalies, iš kurios vaikas kilęs, centrinės valdžios institucijos sutikimo,
  - c) kaip paskutinę priemonę - sugražinti vaiką į savo šalį, jei tai yra naudingiau jo interesams.
2. Atsižvelgiant į vaiko amžių ir brandumą, suderinti, o jei yra poreikis, gauti jo (jos) sutikimą dėl numatomų imtis priemonių, išvardytų šiame straipsnyje.

22 straipsnis

1. Centrinės valdžios institucijos funkcijas, minimas šiame skyriuje, gali atlikti valstybinės institucijos arba kitos akredituotos institucijos pagal III skyriaus nuostatas, kuriomis vadovaujantis neturi būti viršijamos šalies įstatymų numatytos teisės normos.
2. Bet kuri valstybė-dalyvė gali pareikšti Konvencijos saugotojui, kad toje šalyje galima vykdyti centrinės valdžios institucijų funkcijas pagal 15 ir 21 straipsnius, kurie neprieštarauja joje galiojantiems įstatymams ir yra kontroliuojami kompetentingų šalies valdžios institucijų ar asmenų, jei pastarieji:
  - a) atitinka tos šalies reikalavimus, kurie yra keliami dėl jų dorovės, profesinės kompetencijos, darbo patirties ir atsakomybės,
  - b) turi kvalifikuotą išsilavinimą ir darbo patirtį, taip pat atitinka reikalavimus pagal etines nuostatas, kurios nustatytos dirbant tarptautinio įvaikinimo srityje.
3. Bet kuri valstybė-dalyvė, pateikusi prašymą pagal antrą paragrafą, turi apie tai pranešti Hagos konferencijos "Dėl tarptautinės privatinės teisės" Nuolatiniam biurui, nurodydama institucijų adresus bei asmenų pavardes.
4. Kiekviena valstybė-dalyvė gali pranešti šaliai, Konvencijos saugotojai, apie galimybę įvaikinti vaikus, nuolat gyvenančius jos teritorijoje, tik tuomet, jei centrinės valdžios institucijos funkcijos vykdomos taip, kaip to reikalauja šio straipsnio 1 paragrafas.
5. Informacinio pobūdžio raštus, minėtus 15 ir 16 straipsniuose, visais atvejais turi rengti centrinė valdžia ar kitos atsakingos institucijos bei organizacijos, vadovaudamosi 1 paragrafu.

V SKYRIUS. ĮVAIKINIMO PRIPAŽINIMAS IR ĮSIGALIOJIMAS

23 straipsnis

1. Kai kompetentingos įvaikinamos šalies institucijos patvirtina įvaikinimo faktą, laikantis Konvencijos reikalavimų, šį faktą turi įstatymiškai pripažinti ir kitos valstybės-dalyvės. Pažymėjime turi būti nurodyta, kas ir kada pateikė sutikimus įvaikinti, kaip tai numato 17 straipsnio c) pastraipa.
2. Pasirašant, ratifikuojant, priimant ar papildant dokumentus, kiekviena valstybė-dalyvė turi pranešti Konvencijos saugotojui apie instituciją ar institucijas, kurios turi patvirtinimo teisę, tapatybę ir funkcijas. Skiriant minėtas institucijas, ji saugotojui taip pat praneša apie bet kokius pasikeitimus.

24 straipsnis

Valstybė - dalyvė gali atsisakyti pripažinti įvaikinimą tik tuo atveju, jei jis akivaizdžiai prieštarauja tos šalies viešajai nuomonei, darančiai įtaką vaiko interesams.

25 straipsnis

Bet kuri valstybė-dalyvė gali pareikšti Konvencijos saugotojui, kad atsisako pripažinti įvaikinimus pagal susitarimą, numatytą Konvencijos 39 straipsnio 2 paragrafe.

26 straipsnis

1. Įvaikinimo pripažinimas reiškia:

- a) teisėtų tėvų - t.y. vaiko ryšių tarp vaiko ir tėvių pripažinimą,
  - b) tėvių atsakomybės už vaiką pripažinimą,
  - c) ankstesnių juridinių vaiko ir jo tėvų santykių nutraukimą, jei įvaikinimas turi tokią galią toje šalyje.
2. Tuo atveju, kai įvaikinimas įgalina nutraukti ankstesnius tėvų ir vaiko juridinius santykius, priimančioji valstybė, taip pat ir bet kuri kita valstybė, pripažįstanti tokį įvaikinimą, suteikia vaikui teises, tolygias teisėms, kurios yra nustatytos įvaikinant su galinčiomis kilti tokiomis pačiomis pasekmėmis, kurios kyla kiekvienoje tokioje valstybėje.
3. Anksčiau pateiktų paragrafų nuostatos neturi riboti bet kokios kitos nuostatos taikymą, jei ši gali būti palankesnė vaiko atžvilgiu ir galioja valstybėje-dalyvėje, pripažįstančioje tą įvaikinimą.

27 straipsnis

1. Jei įvaikinimas, leidžiamas vaiko šalyje-gimtinėje, neturi galios nutraukti ankstesnius tėvų ir vaiko juridinius santykius, tai įvaikinimas priimančiojoje šalyje, kuri pripažįsta įvaikinimą pagal šią Konvenciją, gali įgyti šią galią, jei:
- a) tai leidžia priimančiosios valstybės įstatymai,
  - b) sutikimai, nurodyti 4 straipsnio c) ir d) pastraipose, buvo ar yra išduodami būtent dėl tokio įvaikinimo.
2. Priimant sprendimą dėl tokio įvaikinimo taikomas 23 straipsnis.

VI SKYRIUS. BENDROSIOS NUOSTATOS

28 straipsnis

Konvencija negalioja taikant bet kurią vaiko šalies gimtinės įstatymą, pagal kurią reikalaujama vaiką įvaikinti šalyje, kurioje jis nuolat gyvena, arba draudžiama įkurdinti ar perkelti į priimančiąją šalį iki įvaikinimo.

29 straipsnis

Neturi būti jokių ryšių tarp būsimų tėvių ir vaiko tėvų ar kitų globėjų, kol nebus įvykdyti 4 straipsnio a) ir c) ir 5 straipsnio a) pastraipose minimi reikalavimai, išskyrus atvejus, kai įvaikinama šeimoje arba jei ryšiai nėra tokie, kokius numato vaiko šalies-gimtinės kompetentingos institucijos.

30 straipsnis

- 1. Valstybės-dalyvės kompetentingos institucijos turi užtikrinti, kad būtų išsaugota informacija apie vaiko kilmę, vaiko tėvų tapatybę bei vaiko ligos istoriją.
- 2. Turi būti užtikrinama galimybė vaikui ar jo atstovui pagal įstatymą susipažinti su turima informacija.

31 straipsnis

Nepažeidžiant 30 straipsnio, tie duomenys apie asmenį, kurie surinkti ir perduoti remiantis šia Konvencija, ypač duomenys, nurodyti 15 ir 16 straipsniuose, turi būti naudojami tik Konvencijoje numatytiems tikslams.

32 straipsnis

- 1. Niekas neturi teisės finansiškai ar kitaip pasipelnyti iš veiklos, susijusios su įvaikinimu.
- 2. Galima reikalauti apmokėti išlaidas, susijusias su įvaikinimu, įskaitant realų užmokestį asmenims, dirbantiems šioje srityje.
- 3. Įvaikinimo centrų direktoriai, administratoriai ir tarnautojai už suteiktas paslaugas neturi gauti nepagrįstai didelių atlyginimų.

33 straipsnis

Kompetentinga institucija, nustačiusi, jog šios Konvencijos nuostatos pažeistos, arba kilus pavojui jas pažeisti, turi nedelsiant pranešti tos šalies centrinės valdžios institucijai. Pastaroji yra atsakinga, kad pažeidimai būtų likviduoti.

34 straipsnis

Siunčiamas dokumentas, šalies kompetentingai institucijai pageidaujant, gali būti išverstas ir notaro patvirtintas, kaip atitinkantis originalą. Už vertimo paslaugas turi sumokėti būsimieji tėviai, jei nėra numatyta kitaip.

35 straipsnis

Įvaikinimo eigos metu kompetentingos valstybių-dalyvių institucijos turi veikti operatyviai.

36 straipsnis

- Šalis, kurioje yra dvi ar daugiau teisinės sistemos, kurios taikomos įvaikinant įvairiuose teritoriniuose vienetuose, tuomet:
- a) bet kuri nuoroda į nuolatinę gyvenamąją vietą toje šalyje turi būti interpretuojama kaip nuoroda į gyvenamąją vietą tos šalies teritoriniame vienetė,
  - b) bet kuri nuoroda į tos šalies įstatymą turi būti interpretuojama kaip nuoroda į įstatymą, galiojantį atitinkamame teritoriniame vienetė,

c) bet kokia nuoroda į tos šalies kompetentingas valstybines institucijas turi būti interpretuojama kaip nuoroda į institucijas, įgaliotas veikti atitinkamame teritoriniame vienetė,

d) bet kokia nuoroda į tos šalies akredituotas institucijas turi būti interpretuojama kaip nuoroda į atitinkamas institucijas, akredituotas teritoriniame vienetė.

37 straipsnis

Kai toje šalyje veikia dvi ar daugiau teisinių sistemų, kurios įvaikinant taikomos skirtingoms žmonių kategorijoms, bet kokia nuoroda į šalies įstatymus turi būti interpretuojama kaip nuoroda į teisinę sistemą, kuria vadovaujantis taikomi tos šalies įstatymai.

38 straipsnis

Šalis, kurios skirtinguose teritoriniuose vienetuose vadovaujamasi savo teisinėmis įvaikinimo normomis, neprivalo laikytis šios Konvencijos taisyklių, kada jos nesilaiko šalis, turinti vieningą teisinę sistemą.

39 straipsnis

1. Konvencija neturi galios veikti bet kurį tarptautinį dokumentą, pasirašytą Konvencijos valstybių-dalyvių, kuriame yra Konvencijos reglamentuojami nutarimai, jei nėra kito tą dokumentą pasirašiusių šalių pareiškimo.

2. Bet kuri valstybė-dalyvė gali tartis su viena ar daugiau valstybių-dalyvių, siekdama efektyviau Konvenciją pritaikyti sprendžiant tarpusavio santykius. Šie susitarimai gali susiaurinti tik nuorodas nuo 14 iki 16 straipsnio ir nuo 18 iki 21 straipsnio. Šalys, pasirašiusios tokį susitarimą, jo kopiją turi perduoti Konvencijos saugotojui.

40 straipsnis

Konvencija turi būti taikoma be išlygų.

41 straipsnis

Konvencijai įsigaliojus priimančiojoje šalyje ir šalyje, iš kurios vaikas kilęs, ji turi būti taikoma kiekvienu atveju gavus pareiškimą, remiantis 14 straipsniu.

42 straipsnis

Hagos konferencijos "Dėl tarptautinės privatinės teisės" generalinis sekretorius privalo nuolat šaukti Specialiąją komisiją, kuri vertintų, kaip Konvencija taikoma praktiškai.

VII SKYRIUS. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

43 straipsnis

1. Konvenciją gali pasirašyti valstybės, Hagos konferencijos "Dėl tarptautinės privatinės teisės" 17-osios sesijos narės bei kitos toje sesijoje dalyvavusios šalys.

2. Konvencija turi būti ratifikuota, priimta ir patvirtinta, o ratifikavimo, priėmimo ir patvirtinimo dokumentai turi būti deponuoti Nyderlandų Karalystės užsienio reikalų ministerijai - šios Konvencijos saugotojai.

44 straipsnis

1. Bet kuri kita šalis gali prisijungti prie Konvencijos jai įsigaliojus, kaip numatyta 46 straipsnio 1 paragrafe.

2. Prisijungimo dokumentas turi būti deponuotas Konvencijos saugotojui.

3. Toks prisijungimas galios tik dėl santykių tarp prisijungiančios šalies ir tų valstybių, kurios per šešis mėnesius nuo pranešimo gavimo nepasisakė prieš prisijungimą, kaip tai nurodyta 48 straipsnio b) pastraipoje. Valstybės-dalyvės po prisijungimo gali pasisakyti prieš kitos šalies prisijungimą ir Konvencijos ratifikavimą, priėmimą ir patvirtinimą. Dėl tokio pasisakymo reikia iš anksto pranešti Konvencijos saugotojui.

45 straipsnis

1. Šalis, turinti du ar daugiau teritorinių vienetų, kuriuose taikomos skirtingos teisinės sistemos Konvencijos reguliuojamų klausimų atžvilgiu, pasirašydama, ratifikuodama, priimdama, patvirtindama ar prisijungdama gali pareikšti, kad ši Konvencija galios visuose jos teritoriniuose vienetuose arba tik viename ar keliuose iš jų, taip pat ji gali bet kuriuo metu pakeisti šį pareiškimą, raštu pateikdama kitą.

2. Tokio pobūdžio pareiškimas turi būti pateikiamas Konvencijos saugotojui tiksliai nurodant tuos teritorinius vienetus, kuriuose taikoma Konvencija.

3. Šalyje, nepateikusioje pareiškimo pagal šį straipsnį, Konvencija turi būti taikoma visuose tos šalies teritoriniuose vienetuose.

46 straipsnis

1. Konvencija įsigalioja pirmąją dieną praėjus trijų mėnesių laikotarpiui nuo trečiojo ratifikavimo, deponavus priėmimo ir patvirtinimo dokumentus, kaip tai reglamentuoja 43 straipsnis.

2. Konvencija atitinkamai įsigalioja:

- a) kiekvienoje šalyje, kuri ratifikuoja, priima, patvirtina arba prie jos prisijungia pirmą dieną, praėjus trijų mėnesių laikotarpiui nuo jos ratifikavimo, deponavus priėmimo, patvirtinimo ar prisijungimo dokumentą,
- b) kiekviename teritoriniame vienetė, kuriame pagal 45 straipsnį taikoma Konvencija, pirmą dieną, praėjus trijų mėnesių laikotarpiui nuo to laiko, kai buvo pateiktas pranešimas.

47 straipsnis

1. Valstybė-dalyvė gali Konvenciją atšaukti raštu pateikdama pranešimą, adresuotą Konvencijos saugotojui.
2. Atšaukimas įsigalioja pirmą dieną, kai praeina dvylikos mėnesių laikotarpis nuo pranešimo gavimo dienos. Tais atvejais, kai pranešime nurodomas ilgesnis atšaukimo įsigaliojimui reikalingas laikotarpis, atšaukimas įsigalioja, kai praeina tas ilgesnis laikotarpis.

48 straipsnis

Konvencijos saugotojas turi informuoti šalis, Hagos konferencijos “Dėl tarptautinės privatinės teisės” nares, kitas šalis, dalyvavusias 17-ojoje sesijoje, ir šalis, prisijungusias prie Konvencijos, remiantis 44 straipsniu dėl:

- a) parašų, ratifikavimo, priėmimo ir pritarimų, reglamentuojamų pagal 43 straipsnį,
- b) prisijungimų ir prieštaravimų prieš juos, kurie reglamentuojami 44 straipsniu,
- c) Konvencijos įsigaliojimo datos, remiantis 46 straipsniu,
- d) pareiškimų ir paskyrimų, reglamentuojamų pagal 22, 23, 25 ir 45 straipsnius,
- e) susitarimų, reglamentuojamų pagal 39 straipsnį,
- f) atšaukimų, reglamentuojamų pagal 47 straipsnį.

B. NUTARIMAI, SUSIJĘ SU KLAUSIMAIS, IŠDĖSTYTAIS PAGAL KONFERENCIJOS DARBOTVARKĘ

17-oji sesija

Atsižvelgdama į Pirmosios Komisijos pasiūlymus ir patarimus:

1. Nutaria 18-ojoje sesijoje peržiūrėti 1964 m. spalio 5 d. priimtą Konvenciją “Dėl valdžios institucijų įgaliojimų” bei įstatymą “Dėl autorių teisių apsaugos taikymo”, taip pat kaip galima išplėsti naująją Konvenciją ir įtraukti klausimą dėl neįgaliųjų suaugusiųjų apsaugos.

2.

a) Nutaria į Konvencijos darbotvarkę įtraukti klausimą dėl užsienio teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo nagrinėjant civilinius ir komercinius reikalus;

b) prašo Generalinio sekretoriaus kuo greičiau sušaukti Specialiąją komisiją, kuriai būtų pavesta:

- toliau studijuoti problemas, kurios susijusios rengiant naujos Konvencijos projektą, remiantis dokumentu, pasiūlytu Nuolatinio biuro, ir atsižvelgiant į 17-osios sesijos diskusijas,
- pateikti pasiūlymus dėl darbo, kurį reiktų atlikti,
- pasiūlyti tokio darbo tvarkaraštį;

c) palieka Konferencijos bendrųjų reikalų ir politikos komisijai teisę rekomenduoti 18-ajai sesijai veiklos kryptis.

3. Nutaria taip pat įtraukti į Konferencijos darbo programos darbotvarkę klausimą dėl įstatymo “Dėl administracinės atsakomybės už žalą aplinkai” taikymo ir galbūt klausimus, kylančius iš jurisdikcijos šioje srityje.

4. Nutaria įtraukti arba palikti Konferencijos darbotvarkėje, bet nesuteikiant pirmenybės šiems klausimams:

- a) dėl jurisdikcijos ir nutarimų pripažinimo bei vykdymo dėl turto paveldėjimo po mirties,
- b) dėl paslapties išsaugojimo tarpvalstybiniuose asmeninių duomenų bankuose,
- c) dėl įstatymo, taikomo poroms, neužregistravusioms santuokos,
- d) dėl įstatymo, taikomo dėl derybų dokumentų,
- e) dėl tarptautinių teisiųjų problemų, kylančių besikeičiant elektronine informacija,
- f) dėl įstatymo, taikomo dėl bankams teikiamų garantijų,
- g) dėl įstatymo, taikomo dėl nesąžiningos konkurencijos.

5. Prašo Generalinį sekretorių tinkamu metu šaukti Specialiąsias komisijas tirti, kaip veikia šios Konvencijos:

a) Hagos Konvencijos “Dėl įstatymų, įpareigojančių išlaikyti savo esamus arba buvusius sutuoktinius, gyvenančius užsienyje”, taip pat - 1956 m. birželio 20 d. Niujorko Konvencija “Dėl užsienyje gyvenančių sutuoktinių išlaikymo”;

b) Hagos Konvencijos dėl civilinio proceso ir dėl tarptautinio teisinio ir administracinio bendradarbiavimo.

C. PATEIKIAMAS NUTARIMAS:

17-oji Hagos konferencija “Dėl tarptautinės privatinės teisės”

Atsižvelgdama į tai, kad Konvencija dėl vaikų apsaugos ir bendradarbiavimo tarptautinio įvaikinimo srityje taikoma vaikams, nuolat gyvenantiems valstybėse-dalyvėse tokiomis sąlygomis, kurios nurodytos Konvencijos 2 straipsnyje;

Susirūpinusi dėl vaikų pabėgėlių ir kitų perkeltų pagal tarptautinio lygio vaikų statusą, kad būtų skiriamas ypatingas dėmesys, kaip apibrėžta pagal šią Konvenciją ir kaip to galima reikalauti dėl ypač pažeidžiamos jų padėties;

Atsižvelgdama į tai, kad išlieka poreikis ir toliau studijuoti ir tikriausiai tobulinti specialųjį dokumentą - šios Konvencijos priedą;

Prašo Hagos konferencijos Generalinio sekretoriaus, pasitarus su Jungtinių Tautų Organizacijos Vyriausiuoju komisaru pabėgėlių klausimais, sudaryti artimiausioje ateityje darbo grupę šiai problemai ištirti ir pateikti konkrečius pasiūlymus, kuriuos būtų galima teikti Specialiajai Hagos konferencijos komisijai, siekiant užtikrinti šios kategorijos vaikų apsaugą.

Sudaryta Hagoje 1993 m. gegužės 29 d. vieninteliu egzemplioriumi, kuris turi būti atiduotas saugoti į Nuolatinio biuro archyvą, jo patvirtintas nuorašas turi būti išsiųstas kiekvienai Vyriausybei, atstovavusiai 17-ojoje Konferencijos sesijoje.

Tai tvirtindami šią Konvenciją pasirašė.

Sudaryta Hagoje 1993 m. gegužės 29 d. anglų ir prancūzų kalbomis. Abu tekstai vienodai autentiški ir sudaro vieną egzempliorių, kuris turi būti atiduotas saugoti į Nyderlandų Karalystės Vyriausybės Archyvą, jo patvirtintas nuorašas turi būti diplomatiniais kanalais perduotas kiekvienai valstybei, Hagos konferencijos "Dėl tarptautinės privatinės teisės" narei 17-osios sesijos metu ir kiekvienai kitai valstybei, dalyvavusiai toje sesijoje.
